

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2020. március

AKTUÁLIS

Vigyázzunk egymásra!

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság tájékoztatása a koronavírussal kapcsolatos rendelkezésekről.

A koronavírus terjedésével összefüggésben 2020. március 16-tól az alábbi rendelkezések léptek életbe a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságnál a bemutatóhelyek, szálláshelyek és programok vonatkozásában. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság összes bemutatóhelye és szálláshelye bezár. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság minden előre meghirdetett programja elmarad. A szakvezetési túrákra és környezeti nevelési foglalkozásra bejelentkezett csoportok részére a lefoglalt/megrendelt programok nem kerülnek megtartásra.

A rendelkezés visszavonásig érvényes. Köszönjük együttműködésüket, vigyázzunk egymásra!

Mocsári kockásliliom Drávaszentesen

A mocsári kockásliliom (*Fritillaria meleagris*) a liliomfélék családjába tartozik. E védett növény nevét a szírom sakkáblaszzerű mintázatáról kapta. Nevezik kotuliliomnak, kockás kotuliliomnak, ostáblás liliomnak, kockaliliomnak, vadtulipánnak is.

A leggyakoribb sötét színváltozatok mellett világos rózsaszín és fehér virágú egyedek is előfordulhatnak.

A korábban sokfelé előforduló faj a lecsapolások, gyepfeltérések következtében mára Európa szerte ritkává és veszélyeztetetté vált. Hazánkban is elsősorban élőhelyeinek tönkretétele, megsemmisülése fenyegeti.

Nedves réteken, ligeterdőkben, üde cserjésekben fordul elő, március-áprilisban virágzik. Élőhelyei a tél folyamán gyakran vízzel borítottak, ami lehetőséget biztosít magjainak a vízzel való terjedésre. A kifejlődő növénykének 4-5 évig nem hoznak virágot, az ötödik évtől azonban rendszeresen virágoznak. 2016-ban az „Év vadvirágának” választották. Természetvédelmi értéke 50.000 Ft.

A drávaszentesi Üde rétek tanösvényen található állomány nagyságát évről-évre felméri a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai.

Szöveg és fotó: Schulcz Andrea

Kollégáink elismerése március 15. alkalmából

A nemzeti ünnep alkalmából a köztársasági elnök **Dombi Imre**, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság örkerület-vezetője részére **Bronz Érdemkeresztet** adományozott a Szekszárdi Rendőrkapitánysággal együttműködő, példás helytállása elismeréseként.

Az 1848/49-es Forradalom és Szabadságharc Évfordulója, március 15-e alkalmából Dr. Nagy István miniszter úr **Miniszteri Elismerő Oklevelet** adományozott **Horváth Tamás**, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság mezőgazdasági gépkezelője részére, magas színvonalú szakmai munkájáért, a drávaszentesi állattartó telep eredményes működtetésében végzett tevékenységéért.

Erdei dobszó

Márciusban már nem csak a korán nyíló virágok jelzik a tavaszt, hanem az egyre hangosabb erdő is arra utal, hogy valami elkezdődött.

Egyre-másra érkeznek vissza telelőterületükről a madarak, és az itt áttelelők már foglalják a revíreket. Ezt pedig a madarak világgá is kürtölik. Hangoskodnak, kiáltoznak, egyesek énekelnek, mások dobolnak. Bizony, dobolnak, mégpedig a harkályok.

Szép énekhang helyett jó hangszeres tudással áldotta meg őket a természet. Március elejétől a harkályfélék már a területfoglalással foglalatoskodnak, és a hímek a kiválasztott territórium határait többek között hangos dobolással jelölik ki.

Egy erre alkalmas száraz ágcsomokra gyors egymás utáni csapásokat mérnek a csőrükkel, ami így messze hangzó, pergő dobolásként hallatszik. Emellett hangosan kiabálnak is, így a vájt fülű madarász anélkül be tudja azonosítani a harkályokat, hogy megpillantaná őket.

A természetvédelmi munkában is fontos ez az időszak, hiszen a harkályok feltűnő viselkedése lehetővé teszi a könnyű adatgyűjtést.

A velük kapcsolatos monitoring tevékenység ilyenkor könnyen elvégezhető. Ilyen faj pl. a hamvas küllő (*Picus canus*), mely közösségi jelentőségű fajként szerepet játszott a Mecsek NATURA 2000 terület

kijelölésekor. Márciusban a hímek már hallatják kicsit bánatosan csengő, szép hangjukat, és finom dobolásuk is gyakran hallatszik.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

Rajzpályázat gyerekeknek a Barlangok Hónapjához kapcsolódóan

A denevérek élete címmel a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a **Barlangok Hónapja** alkalmából gyermekrajz pályázatot hirdetett, amelyre szeretettel várjuk az óvodás és az általános iskolás gyerekek alkotásait, 2020. április 17-ig. A pályázattal kapcsolatos részletes tudnivalók a www.ddnp.hu honlapon olvashatók.

Megkezdődött az egykori Pintér-villa felújítása és bővítése

2020. március 11-én a munkaterület átadásával és a földmunkákkal megkezdődött a tetteyi Pintér-kert Arborétum területén a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság központi épületének otthont adó Pintér-villa felújítása.

Az épület – és az arborétum – a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében áll. Az arborétum utcáfrontján álló Pintér-villa a XIX. század végén épült. A villa egykori tulajdonosa, Pintér János 1926-ban kezdte el szőlőskertjét parkosítani és kiépíteni, aminek részeként parknövények telepítésébe fogott az épület környezetében. A terület kedvező klímaadottságait kihasználva elsősorban örökzöldekből álló gyűjteményes kertet alapozott meg, és fejlesztett néhány éven át. Pintér János halála után a kert parkosított részét tovább gondozták, nagyobb részét pedig lassan visszahódították a természetes erdőtülsőségek, növelve ezzel az arborétum fajgazdagságát. Napjainkban az ültetett díszfajok és az eredeti flóraelemek érdekes elegye alkotja a kert növényzetét.

A gyűjteményes jelleggel telepített lombos fák, örökzöldek, cserjék és évelők mellett a kertben több mint harminc védett növényfaj él, többek között csodabogyók, pirítógyökér, sőt a fokozottan védett bánáti bazsarózsa is meghonosodott. Szubmediterrán és mediterrán jellegű növények társaságában megjelenik a kertben a Mecsek déli oldalainak számos hazai, őshonos növényfaja, amelyek között jelentős értéket képviselnek a vadon előforduló orchidea-fajok.

A területen két védendő növénytülsőségek is megtalálható. Az arborétum változatosságát és esztétikai értékét tovább fokozza a kerti tó mesterségesen kialakított, de természetközeli növényegyüttese, az aranyhalas medence a vízköpő puttóval. A kertben állandó kiállításként látható kőszobrokat a Nagyarsányi Szoborparkban készítették hazai és külföldi szobrászművészek az 1960-as, 1970-es években.

A Pintér-villa épülete eredetileg hagyományos mecseki présház volt, ami mai formáját több ütemben történő, sokszor esetleges hozzáépítéssel érte el. A legutolsó jelentősebb fejlesztés az 1990-es évek elején történt, és sajnos az épület felett mára eljárt az idő. Az épület tetőszerkezete, belső villamos hálózata teljes mértékben kicserélésre szorul, az eredetileg lakás céljára kialakított, de évtizedek óta hivatalként használt villa belső elrendezése irodai, ügyfélfogadási vagy bemutatói célra sosem volt racionalizálva.

A most felújításra kerülő épülethez organikusan illeszkedő, mégis modern vonalú új bővítményt Kokas Ignác pécsi építészirodája tervezte. Benne néhány új iroda, a felújított villa-részben pedig egy – az Igazgatóság működési területén lévő Natura 2000-es védett természeti területet népszerűsítő, egyben a Pintér-villa máig fennmaradt, eredeti enteriőrjét konzerváló – bemutató szoba kap helyet. Az arborétumnak a munkálatokkal érintett része a Pintér-kert eredeti hangulatának megfelelően újra parkosításra, az aranyhalas medence megnagyobbításra, átépítésre kerül, és szintén felújítják a kertet őrző, mára ikonikussá vált Zsolnay szárnyas oroszlánt.

A beruházás befejezésének várható időpontja 2020. december 1.

Kunhalmok Tolna megyében

Az elmúlt hónapokban több ex lege védett kunhalom természeti emlék feljegyzést kapott Tolna megyében. A kunhalmok fogalmát a természet védelméről szóló törvény tartalmazza, miszerint „a kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme lehet a tájnak”.

A kunhalom szó egy gyűjtőfogalom, amely magában foglalja a sírhalmokat (kurgánok), telket (lakódombok), őrhalmokat és határhalmokat.

Kultúrtörténeti jelentőségük mellett fontos a természet- és tájvédelmi jelentőségük. A síkságból kiemelkedő dombok igen jellegzetes, karakteres tájképi elemek. Másrészt a kunhalmok az intenzív mezőgazdasági művelés alatt álló területekből, a környező térszínből való kiemelkedésük miatt, sok esetben kimaradtak az intenzív hasznosításból, ezért a terület természetes állapotára jellemző növényzet például a löszpusztagyepek, vagy azok maradványai, valamint az ezekhez kötődő állatvilág fennmaradhattak, így egyfajta szigetként őrzik az intenzív mezőgazdasági művelés előtti időszakra jellemző természeti környezet nyomainak.

Az elmúlt napokban a természetvédelmi örök hatósági táblákkal látták el a lehatárolt kunhalmokat, ezzel is figyelmeztetve ezeken a területeken a különlegességére.

Szöveg: Varga Zsolt, fotó: Nagy Tibor

Ritka, mint a fehér holló

A Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben idén tavasszal az ott ritkaságnak számító kakasmandikó (*Erythronium dens canis*) – a képen – és a nyugati csillagvirág (*Scilla drunensis*) is meglepetést tartogatott nemcsak a túrázóknak, hanem a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársainak is.

Szakirodalomban olvasható, hogy léteznek mindkét fajnak fehér és rózsaszín változatai a természetben. Ezek az egyedek egyszerűen csak kevesebb színanyaggal rendelkeznek, különleges értéküket ritkaságuk adja. A legutóbbi jelvénygyűjtő túránk kezdetén elhangzott, hogy figyeljék ezeket a növényeket, hátha megtalálja valaki a ritkaságokat. Valóban igaz lett a mondás: „több szem többet lát”, mert közösen rátaláltunk a virágszőnyegben ezekre a ritkaságokra.

Szöveg és fotó: Glac Róbert

Az időjárás márciusi játéka

Március közepén kellemes tavaszias meleg jellemezte hazánk időjárását. Számos gyümölcsfa virágba borult, madárhang töltötte meg környezetünket, kora tavaszi virágszőnyeg borította be az erdők alját.

Március negyedik hetének elejére viszont jelentős változás történt az időjárásban, 15-18 fokos hőmérséklet csökkenés, és hóesés jellemezte a Dél-Dunántúl nagy részét. Az ilyen időjárási anomáliák a történelem során nem voltak szokatlanok, bár vitathatatlan, hogy sokszor károkat okoztak. Hazánkban már a XI. századból találunk az időjárás megfigyelése vonatkozó adatokat, elsősorban hadijelentésekben, adóbegyűjtési jelentésekben, kolostori jegyzetekben, személyes naplókban. Ezeket az írásokat még nem hasonlíthatjuk össze a rendszeres műszeres mérésekkel, mégis nagyon sok érdekes és izgalmas információt tartalmaznak a régmúlt időjárásáról. Az idén 150 éve létrejött (1870. április 8.) Meteorológiai és Földdelejárési Magyar Királyi Központi Intézet alapításától számíthatjuk a mérések kezdetét, amikor is már 40 állomás működött, melyek közül 14 a mai Magyarország területén. Réthly Antal, aki 1931-től az igazgató-helyettese, majd 1935-től igazgatója lett az Országos Meteorológiai és Földmágnességi Intézetnek, több évtizedes levéltári kutatómunkával egyedülálló anyagot gyűjtött össze az elmúlt közel ezer év időjárásával kapcsolatban.

Az ő kutatási anyagából csemegézünk:

1143/44-ben „Igen hideg és hosszú a tél, a nyara is olly hideg, hogy az aratás egy hónappal később esnék, mint egyébkor, igen kevés a bor, az is olly savanyú, hogy inni nem lehetett”

1186-ban januárban virágoztak a fák, áprilisban érett a cseresznye, májusban aratták a gabonát, és augusztus elején volt a szüret

1257-ben pünkösöd táján arattak, és Jakab napján (július 25.) szüreteltek

1288/89 tele olyan enyhe volt, hogy Karácsonykor virágoztak a fák, február végén érett az eper

1473-ban a nyár és az ősz „olly szelíd, hogy a gyümölcsfák másodsor virágoznak és Márton napján érett cseresznyét lehetett szedni”

1524-ben Karácsonykor virágozott az ibolya

1538/39 tele olyan enyhe volt, hogy virágok lepték el az erdőt

1553 októberében másodsor is virágoztak a fák, teremtek is, de a gyümölcsök már nem tudtak beérni

1559-ben a Dunántúl olyan havas, hogy „ember magasságnyi havak valának”

1579-ben zöldcsütörtökön (április 16.) hideggé vált az idő, majd havazott és fagyott

1626-ban lejegyezték, hogy januárban megszólaltak a pacsirták

1633 május 15-én „sok hideg szél és hó vala”

1651-ben Szent Márk evangélista napján (április 25.) hajnalban nagy hó esett

Szöveg és fotó: Varga Zsolt

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 72/518-221, 72/518-222

E-mail: wodtke@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu

www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú [e-mailben](mailto:)! Köszönjük!